

Prinsjesdag Special 2011

Fiscale maatregelen in 2012

Het nieuwe Belastingplan draait om vereenvoudiging, soliditeit en fraudebestendigheid. In deze special gaan we kort in op deze aspecten. Vervolgens zetten we voor u de fiscale onderwerpen op een rijtje die van belang zijn voor de verzekeringsbranche.

1. Belastingplan 2012

1.1 Vereenvoudiging

Het belastingstelsel moet en kan eenvoudiger en begrijpelijker volgens het kabinet. Het Belastingplan bevat daarom een set vereenvoudigingsmaatregelen:

- Het aantal belastingen wordt teruggebracht van 22 naar 15. Zo worden onder andere de verbruiksbelasting van pruim- en snuiftabak en de afvalstoffenbelasting afgeschaft.
- De zelfstandigenaftrek, die nu acht schijven heeft, wordt omgezet in een vaste basisaftrek van € 7.280.
- Op grond van het vitaliteitspakket verdwijnen vier regelingen: de arbeidskorting voor ouderen, doorwerkbonus, spaarloonregeling en levensloopregeling. Daarvoor in de plaats komen vitaliteitssparen en de werkbonus. In deze special komen we hier verderop uitgebreid op terug.
- Volgens een nieuwe (heffings)renteregeling wordt voortaan pas rente berekend vanaf 1 juli volgend op het belastingjaar.

1.2 Soliditeit

De financiële markten zijn nog volop in beweging. Ook de economie is nog niet hersteld van de vorige crisis. Juist in deze omstandigheden staat soliditeit van de belastingopbrengst voorop. Het saldo van het begrotingstekort moet binnen de perken worden gehouden. Het kabinet wil toekomstige generaties niet opzadelen met de gevolgen van aanzienlijke begrotingstekorten. De belangrijkste maatregelen op het gebied van soliditeit zijn:

- Wijziging van de kindregelingen:
 - verlaging van de leeftijdsgrens voor aftrek levensonderhoud kinderen.
 - verlaging van de leeftijdsgrens jongste kind voor het niet-inkomensafhankelijke deel alleenstaande-ouderkorting.
 - afschaffing van het heffingsvrije vermogen in box 3 van het kind.
- Aanpassing van de doorwerkbonus.
- Invoering van de objectvrijstelling voor vaste inrichtingen, de overnameholdingbepaling, de (her-)bestedingsreserve en de faciliteit voor fondswervende instellingen in de vennootschapsbelasting.
- De reikwijdte van de 30%-regeling wordt afgestemd op het doel van deze regeling.

1.3 Fraudebestendigheid

Bij belastingfraude wordt de fiscale wetgeving ontrokken. Hierdoor wordt geen of minder belasting betaald. Dit is schadelijk voor de schatkist en daarmee voor andere belastingbetalers, die wel netjes aan hun verplichtingen voldoen. Er worden daarom zes nieuwe maatregelen op het gebied van fraudebestendigheid voorgesteld:

- Belastingteruggaven en toeslagen worden voortaan op één bankrekeningnummer ten name van de belastingplichtige overgemaakt.
- Verbreding inzet automatische nummerplaattherkenning.
- Vergrijpboete na verzuimboete na nieuwe bezwaren. Het kabinet maakt het mogelijk een vergrijpboete op te leggen als na het opleggen van een verzuimboete blijkt dat er sprake is van opzet of grove schuld.
- Verhoging boetes toeslagen.
- Bestrijding van de Edelweissroute. Dit houdt in dat de executeur in de aangifte erfbelasting zwart vermogen verzwijgt. Hiervan worden de erfgenamen pas na afloop van de navorderingstermijn op de hoogte gesteld.
- De buiten de Europese Unie gevestigde verzekeringsmaatschappijen moeten in bepaalde situaties een fiscaal vertegenwoordiger in Nederland aanstellen.

2. Belastingpercentages en heffingskortingen

In onderstaande tabellen vindt u de nieuwe belastingtarieven en de hoogte van een aantal heffingskortingen. Deze fiscale cijfers zijn nog onder voorbehoud. De Tweede Kamer moet immers nog akkoord gaan met het wetsvoorstel Belastingplan 2012.

TABEL 1: SAMENSTELLING BELASTINGSCHIJVEN 2011 EN 2012

	Tarief eerste schijf	Tarief tweede schijf	AWBZ	AOW	ANW	Totaal eerste schijf	Totaal tweede schijf	Derde schijf	Vierde schijf
2011	1,85%	10,80%	12,15%	17,90%	1,10%	33,00%	41,95%	42%	52%
2012	1,95%	10,80%	12,15%	17,90%	1,10%	33,10%	41,95%	42%	52%

TABEL 2: HOOGTE INKOMEN EN BELASTINGSCHIJVEN 2012

Inkomen			
Schijven	Van	Tot	Percentage
1	-	€ 18.945	33,10
2	€ 18.945	€ 33.863*	41,95
3	€ 33.863	€ 56.491	42,00
4	€ 56.491	-	52,00

* Voor belastingplichtigen die geboren zijn vóór 1 januari 1946 geldt een maximum in de tweede schijf van € 34.055. Dit als gevolg van de invoering van de houdbaarheidsbijdrage.

TABEL 3: HOOGTE INKOMEN EN BELASTINGSCHIJVEN 2011

Schijven	Inkomen		Percentage
	Van	Tot	
1	-	€ 18.628	33,00
2	€ 18.628	€ 33.436*	41,95
3	€ 33.436	€ 54.367	42,00
4	€ 54.367	-	52,00

TABEL 4: HEFFINGSKORTINGEN 2011 EN 2012

Heffingskorting	2010	2011
Algemene heffingskorting	€ 1.987	€ 2.033
Arbeidskorting (maximaal)	€ 1.574	€ 1.611
Doorwerkbonus (maximaal)	€ 4.707	€ 4.069
Ouderenkorting	€ 739	€ 762
Inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ 1.871	€ 2.133
Alleenstaande ouderkorting	€ 945	€ 931

3. Vitaliteitspakket

3.1 Afschaffing spaarloon

Met ingang van 1 januari 2012 wordt de spaarloonregeling afgeschaft. Dit betekent dat men vanaf 2012 geen nieuwe bedragen op een spaarloonrekening kan sparen. De gelden die op de rekening staan, moesten vanaf het moment van storting gedurende vier kalenderjaren op die rekening blijven staan. Gedurende deze blokkeringstermijn geldt een extra vrijstelling in box 3 voor gespaard vermogen in het kader van een spaarloonregeling. Deze vrijstelling vervalt per 1 januari 2016. Volgens de Memorie van Toelichting kan in 2013 het opgebouwde vermogen eenmalig zonder fiscale gevolgen worden opgenomen. De vrijstelling in box 3 gaat na opname verloren. Als het geld op de geblokkeerde rekening blijft staan, dan blijft voor dat bedrag de extra vrijstelling in box 3 behouden. De bestaande deblokkeringsmogelijkheden blijven hiervoor nog gelden.

3.2 Afschaffing levensloop

De levensloopregeling wordt per 2012 afgeschaft. De regeling wordt in 2012 nog open gehouden voor deelnemers die eind 2011 een positief saldo op hun rekening hebben staan. Vanaf 2013 blijft de regeling alleen gelden voor deelnemers die al 58 jaar zijn. Deze leeftijdsgroep houdt de huidige levensloopregeling. In 2019 worden de jongste deelnemers 65 jaar en eindigt daarmee de overgangsregeling. Bij AOW, arbeidspensioen en arbeidsparticipatie wordt hierop nader ingegaan.

Het is mogelijk om in 2013 het levenslooptegoed geruisloos om te zetten in vitaliteitssparen. Door de omzetting is het niet

meer toegestaan om aan de levensloopregeling mee te doen, omdat beide regelingen niet naast elkaar mogen bestaan. Als het levensloopsaldo niet omgezet wordt in vitaliteitssparen, dan wordt het saldo onder inhouding van loonheffing in één keer uitbetaald aan de deelnemer. Bij de uitbetaling wordt de levensloopverlofkorting verrekend.

Minister Kamp van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft in een brief aan de Tweede Kamer over het Pensioenakkoord een aanvulling gegeven op wat hierover in het Belastingplan wordt aangekondigd. Volgens deze aanvulling mogen deelnemers doorgaan met de levensloopregeling als zij op 31 december 2012 ten minste € 3.000 op hun levenslooptekening hebben staan.

3.3 Vitaliteitssparen

Ter vervanging van spaarloon en levensloop wordt met ingang van 2013 vitaliteitssparen geïntroduceerd. Deze faciliteit gaat niet via de loonbelasting lopen, maar komt in de inkomstenbelasting. Daardoor kunnen niet alleen werknemers, maar ook ondernemers en ZZP'ers hiervan gebruikmaken.

Stortingen in de regeling zijn fiscaal aftrekbaar in box 1. Bij opname moet over het opgenomen bedrag belasting betaald worden. De opgebouwde bedragen in de regeling worden niet belast in box 3.

Bij vitaliteitssparen kan gekozen worden uit één van de volgende drie vormen:

- Spaarrekening (bank)
- Spaarverzekering (verzekeraar)
- Spaarrecht van deelneming (beleggingsinstelling)

Deze drie vormen komen overeen met de drie vormen die ook voor de huidige levensloopregeling zijn toegestaan.

Voor vitaliteitssparen is een schriftelijke overeenkomst nodig tussen de belastingplichtige en één van de toegelaten aanbieders. De in de regeling ingelegde bedragen en de behaalde rendementen kunnen uitsluitend toekomen aan de belastingplichtige die de bedragen heeft ingelegd. Om die reden mag de vitaliteitsspaarrekening alleen op naam van de belastingplichtige staan. Bij de vitaliteitsspaarverzekering mogen de uitkeringen bij leven alleen aan de belastingplichtige toekomen. Bij het vitaliteitsspaarrecht van deelneming kunnen de rechten van deelneming slechts aan de belastingplichtige toekomen.

Wordt er toch tot wijziging overgegaan? Dan wordt dit behandeld als belastbaar voordeel uit vitaliteitssparen. Bij overlijden van de belastingplichtige wordt het belastbare voordeel uit vitaliteitssparen nog bij de belastingplichtige belast. Inkomensoverheveling naar een ander via vitaliteitssparen is niet mogelijk.

Voor de vitaliteitsspaarrekening, de vitaliteitsspaarverzekering en het vitaliteitsspaarrecht van deelneming geldt dat de opbrengsten en rendementen:

- Moeten worden bijgeschreven op de rekening,
- Moeten worden aangewend voor een verhoging van het verzekerde kapitaal, of
- Moeten worden aangewend ter verwerving van vitaliteitsspaarrechten van deelneming.

Niet voldoen aan deze voorwaarde leidt eveneens tot belastingheffing. Jaarlijks kan maximaal een bedrag van € 5.000 gespaard worden. In totaal mag er € 20.000 op de rekening staan. Bedragen die tussendoor worden opgenomen, kunnen later weer aangevuld worden.

De aanwending van een vitaliteitsspaartegoed is niet beperkt tot bepaalde doelen, zoals bijvoorbeeld bij de levensloopregeling. De opgebouwde voorziening is in beginsel vrij opneembaar. Vanaf 62 jaar geldt een opnamebeperking van € 10.000 per jaar. Hierdoor is vervroegde (deeltijd-)pensionering binnen zekere grenzen mogelijk. Het totale tegoed moet uiterlijk voor het bereiken van de 65-jarige leeftijd opgenomen zijn, anders moet er op dat moment tegen het 65-min-tarief worden afgerekend.

4. De eigen woning

4.1 Tijdelijke verlaging overdrachtsbelasting

Afgelopen zomer is de overdrachtsbelasting tijdelijk verlaagd via een besluit. In dat besluit was al aangekondigd dat de verlaging ook in het Belastingplan 2012 zou worden opgenomen om dit wettelijk te verankeren. Het is daarom geen verrassing dat we dit onderdeel nu tegenkomen. De bij het wetsvoorstel aangehaalde argumenten lijken overigens door de tijd alweer ingehaald te zijn. Volgens de tekst is de maatregel erop gericht de woningmarkt een krachtige impuls te geven. Berekeningen van het Centraal Plan Bureau wijzen er echter op dat het effect op dit moment verwaarloosbaar is.

De maatregel en de inhoud ervan zijn publiekelijk al bekend en inmiddels ook enkele maanden van kracht. Voor de volledigheid geven we de inhoud van de maatregel toch nog even voor u weer.

De overdrachtsbelasting wordt tijdelijk verlaagd van 6% naar 2%. De verlaging geldt voor de duur van één jaar en geldt voor particuliere bewoning. Verkrijgingen op of na 15 juni 2011 vallen al onder het lagere tarief. Daarbij is de datum waarop de overdrachtsakte is ondertekend bepalend. De regeling loopt tot 1 juli 2012.

Wat valt onder de verlaging overdrachtsbelasting?

Het moet gaan om een woning: een onroerende zaak die naar zijn aard bestemd is voor bewoning door particulieren. Daaronder vallen de hoofdwoning, tweede woning, (tijdelijk) leegstaande woning, verhuurde woning. Het maakt geen verschil of de verkrijger de woning zelf bewoont of dat hij de woning verhuurt aan een particulier. Ook een gesplitst woonwerk pand valt onder de regeling, maar dan geldt de verlaging slechts voor het particuliere gedeelte. Hierop geldt als uitzondering dat als een percentage van 90% of meer van de oppervlakte van het pand voor particulier gebruik bestemd is, de gehele verkrijging onder het tarief van 2% valt.

Tot de woning behoren ook eventuele aanhorigheden, zoals een tuin, garage en serre. Let er hierbij op dat voor de overdrachtsbelasting op dit punt een zwaarder criterium geldt dan voor de inkomstenbelasting. Een garage moet voor de overdrachtsbelasting onderdeel uitmaken van hetzelfde perceel (of onderdeel uitmaken van hetzelfde gebouwencomplex), voor de inkomstenbelasting is dit geen directe voorwaarde.

Wat valt niet onder de verlaging overdrachtsbelasting?

Een aantal verkrijgingen valt niet onder de verlaging, zoals:

- Bedrijfsgebouwen en -ruimtes
- Afzonderlijke garageboxen
- Hotels en pensions
- Asielzoekerscentra
- Onroerende zaak bestemd voor gebruik als verpleeg- of verzorgingsinstelling, of ziekenhuis
- Grond bestemd voor woningbouw

De verlaging geldt voor verkrijgingen tot en met 30 juni 2012. Een verkrijging op 1 juli 2012 of later valt onder het tarief van 6%.

4.2 Overige tijdelijke regelingen

De hieronder weergegeven regelingen zijn al eerder ingevoerd. Zij komen dus niet voort uit het Belastingplan 2012. Vanwege het actuele belang en om u het totale overzicht te bieden, vermelden we deze regelingen hieronder in het kort. Mét de datum waarop zijn hun praktisch belang verliezen.

Herleving hypotheekrenteaftrek

Volgens de vaste wettelijke regel heeft het gaan verhuren van een te koop staande woning tot gevolg dat de hypotheekrenteaftrek blijvend vervalt. Sinds 2010 is de regelgeving tijdelijk aangepast. Wordt de oude eigen woning verhuurd en is de verhuurperiode voorbij? Dan herleeft de hypotheekrenteaftrek voor deze woning weer voor het restant van de periode. De maatregel ging in in 2010 en geldt nog voor 2011 en 2012. Met ingang van 1 januari 2013 wordt de reguliere situatie weer van kracht. De hypotheekrenteaftrek op grond van deze tijdelijke maatregel vervalt dan.

Dubbele hypotheekafrek gedurende een langere periode

Soms hebben mensen een nieuw huis gekocht, maar de oude woning nog niet verkocht. Dan zitten ze met dubbele hypotheeklasten. De hypotheekrente op de oude woning kan worden afgetrokken tot maximaal twee jaar na het kalenderjaar waarin de woning is verlaten. Tot eind 2012 wordt voor deze situatie de termijn verlengd tot drie jaar. Deze verlenging is van belang voor mensen die in 2008 (of 2009) al een ander huis hebben gekocht, maar de oude woning nog niet verkocht hebben. Volgens de huidige regeling zou eind 2010 (of 2011) aan de dubbele hypotheekrenteaftrek een einde komen. Door de wijziging hebben zij ook nog in 2011 (of 2012) voor beide huizen recht op aftrek. Voor mensen die de woning in 2010 te koop gezet hebben, is de verlenging niet van toepassing, omdat de verlengde termijn met ingang van 1 januari 2013 vervalst.

De maatregel op basis waarvan de periode van dubbele hypotheekrenteaftrek (maximaal) een jaar langer mogelijk is, eindigt

- Per 31 december 2011 als de woning in 2008 te koop is gezet.
- Per 31 december 2012 als de woning in 2009 te koop is gezet.

Uiteraard gelden de genoemde data alleen als de woning nog steeds niet verkocht is.

Woning in aanbouw

Ook voor de nog niet betrokken nieuwe woning of woning in aanbouw geldt een soortgelijke verlenging van de termijn. Heeft iemand een nieuwbouwwoning, waarvan de aankoop en financiering plaatsvindt in 2011 of 2012? Dan is de rente over de gehele periode aftrekbaar mits de beoogde opleveringsdatum uiterlijk ligt op respectievelijk ultimo 2014 of 2015. Dat is drie jaar vermeerderd met het restant van het kalenderjaar van de aankoop. Dit gold ook bij aankoop/financiering in 2010, met beoogde opleveringsdatum uiterlijk ultimo 2013.

5. Wijzigingen in box 3

5.1 Vervallen van het heffingsvrij vermogen voor minderjarige kinderen

Ouders met minderjarige kinderen kunnen voor het belastingjaar 2011 naast hun eigen heffingsvrij vermogen (€ 20.785 per persoon) ook gebruikmaken van een heffingsvrij vermogen voor hun minderjarige kinderen (€ 2.779 per minderjarig kind). Mits de ouders het gehele jaar het ouderlijk gezag hebben uitgeoefend. In de belastingplannen 2012 wordt voorgesteld om het extra heffingsvrij vermogen per minderjarig kind te laten vervallen. Dit is in het kader van de vereenvoudiging van het stelsel van de kindregelingen. De opbrengst wordt gebruikt voor het verhogen van de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

5.2 Eén peildatum in box 3

Omdat het Belastingplan 2012 alleen bovenstaande wijziging voor box 3 met zich meebrengt, wijzen wij u verder graag nogmaals op de zeer belangrijke wijziging in de systematiek uit het vorige Belastingplan. Voor het belastingjaar 2010 werd het voordeel uit sparen en beleggen in box 3 voor het laatst bepaald aan de hand van twee peildata: 1 januari van het kalenderjaar (de begindatum) en 31 december van het kalenderjaar (de einddatum). Vanaf het belastingjaar 2011 wordt nog slechts één peildatum gehanteerd: 1 januari van het kalenderjaar. Het is dus niet meer nodig om de bezittingen en schulden op twee momenten in het jaar vast te stellen en ook het bepalen van het gemiddelde is niet langer nodig. De invoering van één peildatum laat het karakter van de belastingheffing in box 3 overigens intact. Er blijft sprake van de heffing van inkomstenbelasting over een verondersteld forfaitair rendement over het vermogen. De invoering van één peildatum leidt feitelijk slechts tot een verschuiving van de heffing over de helft van de waardeverandering in het kalenderjaar naar het daaropvolgende jaar.

6. Overige wijzigingen

6.1 Minder doteren aan de oudedagsreserve (FOR)

Een ondernemer kan vanaf 2012 jaarlijks minder doteren aan de oudedagsreserve. Nu kan de ondernemer nog 12% van de winst aan de FOR toevoegen, met een maximum van € 11.882. Dit dotatieplafond gaat omlaag naar € 9.542 (bedrag 2012).

In het kader van het Pensioenakkoord is aangekondigd dat het percentage van 12% verlaagd wordt in de jaren na 2012.

6.2 Terugwenteling jaar- en reserveringsruimte vervallen

Vanwege de actualiteit voor uw praktijk verdient deze wijziging (die al was opgenomen in het Belastingplan 2010) nog extra vermelding.

Op basis van deze regeling (de terugwenteling of terugploegmogelijkheid) mag een lijfrentepremie in aftrek worden gebracht op het inkomen van het voorafgaande jaar. Mits deze premie berekend en aftrekbaar is op basis van jaarruimte dan wel reserveringsruimte, en betaald vóór 1 april van het volgende jaar. Hiertoe moet bij de aangifte een verzoek worden gedaan.

Deze regeling is vervallen per 1 januari 2011. Dit betekent dat premies, betaald in 2012 (vóór 1 april) niet kunnen worden teruggewenteld naar 2011. Premies die betaald zijn tussen 1 januari en 1 april 2011 mochten nog wel worden teruggewenteld en zo in mindering komen op het inkomen van 2010.

Het vervallen van deze regeling heeft geen invloed op de termijnen waarbinnen de betaling wegens omzetting stakingwinst in lijfrente of omzetting oudedagsreserve in lijfrente mogen plaatsvinden. Voor deze beide faciliteiten blijft de termijn van zes maanden na afloop van het kalenderjaar gelden.

Egon Borghuis

Fiscale aspecten van levensverzekeringen en eigen woning
(030) 257 34 08

Enrico Koudijs

Fiscale aspecten van levensverzekeringen en eigen woning
(030) 278 02 55

Ingrid Sandford

Fiscale aspecten van levensverzekeringen en eigen woning
(030) 257 98 70

Petra Wollaert

Fiscale aspecten van levensverzekeringen en eigen woning
(030) 257 86 84